

УДК 504.61:622.333(477.61)

Н. В. Міхалкова, аспірантка
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків

СТАН ЕКОСИСТЕМИ В ТЕХНОГЕННО-НАВАНТАЖЕНОМУ РЕГІОНІ

Властивість природних екосистем пристосовуватись до поступових змін навколишнього середовища знижується у зв'язку з техногенними факторами. Причиною є висока інтенсивність впливу таких факторів на природне середовище. Задовольняючи свої різноманітні потреби, людство змінює і перетворює природні екосистеми, які в результаті стають природно-техногенними або техногенними. В.І. Вернадський ще в 1944 році влучно зауважив, що «людина стає найбільшою геологічною силою» [1]. Зрозуміло, що з подальшим людським розвитком зростають і масштаби зазначеної геологічної сили.

Глибоке порушення природної екосистеми є типовим для Лисичансько-Рубіжанської промислової агломерації. Перша в Україні шахта, збудована в Лисичій балці (1795 р.), започаткувала промислове освоєння як даної агломерації, так і Донбасу в цілому [2]. Подальший інтенсивний розвиток промисловості у великих масштабах змінив геологічне середовище в межах агломерації. Місцева природна екосистема десятиліттями змінювалась, тому на сьогодні це вже техногенна екологічна система. «Відносне» відновлення екосистеми можливе лише на локальних ділянках. Та в багатьох випадках повернутись до первинного стану екосистеми вже немає можливості – зміни є незворотними.

Ведення військових дій на території агломерації несе загрозу знищення навіть теперішньої техногенної екосистеми. Наприклад, через неконтрольоване затоплення шахт є загроза виходу шахтних вод на поверхню. В результаті неминучим є виникнення цілого комплексу проблем: підтоплення територій в понижених частинах рельєфу, зміна сольового складу ґрунтів, підвищення агресивності як ґрунтів, так і підземних вод та ін.

Таким чином, на сьогодні військові дії є головним фактором, що відтерміновує можливість проведення відновлювальних чи рекультивацийних робіт на території промислової агломерації. Тому в першу чергу є необхідність врегулювання наслідків військових дій (в тому числі мінної небезпеки), після цього повертатись до питання відновлення екосистеми.

Список використаної літератури

1. Вернадский В. И. Несколько Слов О Ноосфере / Успехи современной биологии. 1944. – № 18. – вып. 2. – С. 113-120.
2. Донік О. Індустріальне освоєння Донбасу у ХІХ – на початку ХХ ст. / Регіональна історія України: Зб. наук. ст. — К.: Інститут історії України НАН України, 2015. — Вип. 9. — С. 201-214.

Науковий керівник – І. В. Удалов, д. геол. н., проф.